

Η κρίσιμη μέρα του Οδυσσέα ξεκίνησε με θεικό σημάδι ότι ο Δίας βρισκόταν στο πλευρό του (έπεσε ένας κεραυνός από τον καταγάλανο ουρανό). Νωρίς έφτασαν με σφαχτάρια για τους μνηστήρες οι βοσκοί, ο Εύμαιος και ο Μελάνθιος. Ο Εύμαιος καλημέρισε τον ζητιάνο, ο Μελάνθιος τον κοροΐδευσε. Κι από την απέναντι ακτή της Στερεάς κατέφθασε τρίτος βοσκός, ο Φιλοΐτιος, με αρνιά και μια αγελάδα, ζωντανά παραγγελμένα κι αυτά από τους μνηστήρες. Εκμυστηρεύτηκε στον ζητιάνο ότι θα τα είχε παρατήσει και θα είχε φύγει, αν μέσα του δεν είχε την ελπίδα πως κάποια στιγμή θα επέστρεφε ο κύριός του, ο Οδυσσέας. Υπέφερε βλέποντας τους μνηστήρες να σπαταλούν την περιουσία του.

Ο Οδυσσέας γνώριζε πια ποιοι θα ήταν μαζί του και ποιοι όχι. Οι μνηστήρες όμως βρίσκονταν στην αγορά, αναζητώντας τρόπο να βγάλουν από τη μέση τον Τηλέμαχο. Μια κακοσημαδιά τους έπεισε να μεταθέσουν τον φόνο για άλλη ώρα. Όλοι μαζί, κίνησαν για το ανάκτορο. Εκεί, έσφαξαν και τα ζωντανά του Φιλοΐτιου κι έβαλαν να ψήσουν όλα τα σφαχτά. Οι τρεις βοσκοί, Εύμαιος, Μελάνθιος και Φιλοΐτιος, τους υπηρετούσαν. Ήρθε κι ο Τηλέμαχος κι έβαλε τον Οδυσσέα ως ζητιάνο να καθίσει στο άνοιγμα της εισόδου της μεγάλης αίθουσας. Του έστειλε φαγητό.

Όσο συνεχιζόταν το φαγοπότι, η Πηνελόπη κατέβηκε στην αποθήκη όπου φυλαγόταν το τόξο που ο Ίφιτος είχε χαρίσει στον Οδυσσέα. Η χορδή του ήταν περασμένη στη μια μόνο άκρη για να μη μένει λυγισμένο όσο ήταν αχρησιμοποίητο. Η Πηνελόπη το πήρε. Οι σκλάβες μάζεψαν δώδεκα πέλεκες. Όλες μαζί, πήγαν στη μεγάλη αίθουσα, όπου η Πηνελόπη έκανε τη μεγάλη ανακοίνωση (φ 68 κ.ε., σε μετάφραση Αργύρη Εφταλιώτη):

«Ακούστε με, ω θεότολμοι μνηστήρες, που σ' ετούτον

τον πύργο πέσατε όλοι σας, να πίνετε, να τρώτε,

όσον καιρό ο αφέντης μου στην ξενιτειά γυρίζει,

και πρόφαση καλύτερη δεν δύνεστε να βρείτε,

μόν' πως εμένα να 'χετε γυναίκα λαχταράτε.

Μα ελάτε, παλληκάρια μου και να βραβείο ομπρός σας,

το μέγα τόξο θέτω σας του θεϊκού Οδυσσέα,

κι όποιος τεντώσει πιο εύκολα την κόρδα με το χέρι,

κι αξίνες δώδεκα με μια περάσει σαϊτιά του,

μαζί του πάω, αφήνοντας αυτό μου το παλάτι,

σπίτι του γάμου, που 'ν' λαμπρό, με θησαυρούς γεμάτο,

που ακόμα και στον ύπνο μου συχνά θα το θυμάμαι».

Η ανακοίνωση έπεσε σαν κεραυνός. Εύμαιος και Φιλοίτιος έβαλαν τα κλάματα. Ο Τηλέμαχος δεν μπορούσε να κρύψει τη χαρά του. Έστησε τους πέλεκες στη σειρά και ζήτησε να είναι ο πρώτος που θα δοκίμαζε. Αν τα κατάφερνε, θα κρατούσε τη μητέρα του στο ανάκτορο. Αν όχι, θα γινόταν ο διαγωνισμός. Του επέτρεψαν. Τρεις φορές δοκίμασε μάταια. Ο Οδυσσέας του έκανε νόημα να τα παρατήσει καθώς την τέταρτη φορά φαινόταν ότι θα τα καταφέρει. Ο Τηλέμαχος πειθάρχησε.

Είχε έρθει η σειρά των μνηστήρων να δοκιμάσουν. Ούτε να λυγίσουν το τόξο δεν μπόρεσαν. Ο ένας μετά τον άλλο τα παρατούσαν προς μεγάλη χαρά της Πηνελόπης. Στο τέλος, έμειναν δυο: Ο Αντίνοος και ο Ευρύμαχος. Για τον Οδυσσέα είχε έρθει η ώρα να ξεκινήσει

την εκδίκησή του. Κι ενώ στην αίθουσα οι δυο πιο επιφανείς από τους μνηστήρες ετοιμάζονταν να δοκιμάσουν τη δύναμή τους, ο Οδυσσέας ως ζητιάνος βγήκε και πλησίασε τους δυο πιστούς βοσκούς, τον Εύμαιο και τον Φιλοίτιο. Τους φανερώθηκε, ποιος είναι, και τους υποσχέθηκε, αν τον βοηθούσαν να ξεπαστρέψει τους μνηστήρες, να τους δώσει σπίτια και περιουσία, να τους καλοπαντρέψει και να τους θεωρεί παιδιά του. Θα τον βοηθούσαν και χωρίς αυτά. Τους εξήγησε, τι έπρεπε να κάνουν.

Μόλις είχε παρατήσει την προσπάθεια απογοητευμένος ο Ευρύμαχος, όταν ο Οδυσσέας και οι βοσκοί του ξαναμπήκαν στη μεγάλη αίθουσα. Έμενε ο Αντίνοος. Ο Ευρύμαχος κλαψούριζε για την αδυναμία του. Ο Αντίνοος φοβήθηκε ότι κι αυτός δε θα τα κατάφερνε. Θέλησε να κερδίσει χρόνο. Θυμήθηκε ότι η ημέρα εκείνη ήταν αφιερωμένη στον Απόλλωνα. Πρότεινε να αναβάλουν τον αγώνα για την επομένη και να ζητήσουν από τον τοξότη θεό να τους βοηθήσει. Συμφώνησαν όλοι.

(τελευταία επεξεργασία, 9 Ιουνίου 2022)